

Αθήνα, 14 Ιουλίου 2021

Αριθμ. Πρωτ.: 5616

Αρ. Γνωμοδότησης:18

Προς
τον κ. Προϊστάμενο Επιτελείου
του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας

ΘΕΜΑ: Ποινική αντιμετώπιση της διατάραξης της κοινής ησυχίας με θορύβους που προκαλούνται από οχήματα - Το ζήτημα της επιβολής δήμευσης των θορυβογόνων οχημάτων κατά το άρθρο 68 ΠΚ

Επί του ερωτήματος, το οποίο μας υποβάλατε με το υπ' αριθμ. πρωτ. 1259/21/1193811/11-6-2021 έγγραφό σας, η κατά το άρθρο 25 παρ.2 Ν.1756/1988 (Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργιών) γνώμη μας είναι η ακόλουθη:

1. Η συνδυασμένη εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 10 Ν.4637/2019, 12 παρ.3 εδ.β Ν.1481/1984 και 1 παρ.3 της Αστυνομικής Διάταξης 3/1996 μπορεί να οδηγήσει στην τιμώρηση, σε βαθμό πλημμελήματος (με φυλάκιση έως πέντε μηνών ή χρηματική ποινή έως 150 ημερήσιες μονάδες), της αξιόποινης συμπεριφοράς των οδηγών, οι οποίοι, κατά τις ώρες της κοινής ησυχίας, προκαλούν υπερβολικούς-εκκωφαντικούς

1

ρητά (ενδεικτικές) κατευθυντήριες γραμμές, με βάση τις οποίες το δικαστήριο οφείλει να κρίνει επί της αναλογικότητας της επιβολής της δήμευσης σε κάθε περίπτωση. Η εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας στο πεδίο της επιβολής της δήμευσης υποστηρίζεται στην Ποινική Θεωρία και πριν από το Ν. 4478/2017 (βλ. Στ.Παύλου, Η δήμευση στον Ποινικό Κώδικα και στους Ειδικούς Ποινικούς Νόμους, 1994, σελ.106 επ.). Αλλά και σε επίπεδο γενικών οδηγιών της Εισαγγελίας του Αρείου Πάγου, στην Εγκύκλιο υπ' αριθμ. 108/Εγκ.1/2005 ΕισΑΠ [Δ.Λινού] (ΠοινΧρ 2005,1072 και ΠοινΔικ 2005,172), αναφερόμενη στη δήμευση οχημάτων οδηγών τελούντων αδικήματα του ΚΟΚ, υπερισχύουσα της προγενέστερης ΕγκΕισΑΠ 8/1983 [Στ.Κανίνια] (ΠοινΧρ 1983,982), τονίζεται ότι "... η δήμευση συνιστά έναν κατ' εξαίρεση επιτρεπτό περιορισμό του ατομικού δικαιώματος της ιδιοκτησίας, που κατοχυρώνεται στο άρθρο 17 του Συντάγματος. Κατά την επιβολή του περιορισμού αυτού, όπως άλλωστε και για τους κάθε είδους περιορισμούς των δικαιωμάτων του ανθρώπου ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου, πρέπει να τηρείται η αρχή της αναλογικότητας, σύμφωνα με τη ρητή επιταγή του άρθρου 25 παρ.1 του Συντ., παραβιάζεται δε προδήλως η αρχή αυτή, ως προς την επιμέτρηση της ποινής, αφού, επί ήσσονος βαρύτητας κύριας ποινής ... επιβάλλεται η βαρύτερη παρεπόμενη ποινή της δήμευσης των οχημάτων ...". Η επιβολή, τέλος, της πιο πάνω παρεπόμενης ποινής, που αποτελεί ιδιαίτερα επαχθές μέτρο, τελεί σε προφανή δυσαναλογία προς τον επιδιωκόμενο σκοπό της γενικής πρόληψης...". Ακόμη, στην ίδια εισαγγελική εγκύκλιο περιέχεται η σημαντική ερμηνευτική παραδοχή ότι όταν από το νόμο προβλέπεται η επιβολή των ειδικά αναφερόμενων διοικητικών μέτρων και παρεπόμενων ποινών (αφαίρεση της άδειας ικανότητας οδηγού, των

3

θορύβους με τη χρήση πρόσθετων ηχητικών συστημάτων με ενισχυτές ήχου και ειδικά ηχεία, τη χρήση τροποποιημένου σιγαστήρα εξάτμισης κλπ. Συνεπώς, κατά το μέρος που (με περισσότερο αναλυτικό τρόπο) ο Εισαγγελέας Πρωτοδικών Αθηνών δίνει την ίδια απάντηση στο σχετικό ερώτημα του Διευθυντή της Διεύθυνσης Τροχαίας Αττικής, η εν λόγω εισαγγελική γνώμη είναι ορθή και οι κατευθύνσεις που διατυπώνονται στο υπ' αριθμ. πρωτ. 156891/24-5-2021 έγγραφο του Εισαγγελέα Πρωτοδικών Αθηνών (Στ.Παππά) μπορούν να αποτελέσουν εισαγγελική γενική οδηγία προς τους αστυνομικούς ανακριτικούς υπαλλήλους όλης της Επικράτειας.

2. Ωστόσο, η απάντηση στο ειδικότερο ερώτημα, που αφορά τη δυνατότητα εφαρμογής της περί δημεύσεως διατάξεως του άρθρου 68 ΠΚ αναφορικά με τα θορυβογόνα οχήματα, απαιτεί προσεκτική ερμηνευτική προσέγγιση του ισχύοντος νομικού πλαισίου, την οποία επιχειρούμε με τις επισημάνσεις που ακολουθούν.

Υπό τον ισχύοντα Ποινικό Κώδικα η δήμευση ως παρεπόμενη ποινή προβλέπεται στο άρθρο 68, στο οποίο επαναλαμβάνεται κατά βάση η ρύθμιση του άρθρου 76 παρ.1-5 του προισχύσαντος ΠΚ, όπως αυτό είχε διαμορφωθεί με το Ν.4478/2017 (βλ. Απολ.Εκθ. σχ.ΠΚ και Στ.Παύλου/Κ.Κοσμάτου, Οι κυρώσεις στο νέο Ποινικό Κώδικα, 2020, σελ.81, Λ.Μαργαρίτη/Ν.Παρασκευόπουλου/Γ.Νούσκαλη, Ποινολογία, 2020, σελ.53). Στον κύκλο των δυνάμενων να δημευτούν αντικειμένων ανήκει κατά το νόμο (άρθρ. 68 παρ.1 ΠΚ) και η κατηγορία των μέσων τέλεσης του εγκλήματος ΠΚ (instrumenta sceleris). Στη δεύτερη παράγραφο του άρθρου αποτυπώνονται

2

κρατικών πινακίδων κυκλοφορίας του οχήματος, ακινητοποίηση και φύλαξη του), ο νομοθέτης θέλησε μόνο την επιβολή των εν λόγω ρητά προβλεπόμενων κυρώσεων και συνεπώς η δήμευση του οχήματος, ως πρόσθετη ποινική κύρωση, βρίσκεται σαφώς εκτός της βουλήσεώς του. Οι θέσεις αυτές της Εισαγγελίας του Αρείου Πάγου έτυχαν θετικής αποδοχής από την Ποινική Επιστήμη (βλ. Μ.Καϊάφα-Γκμπάντι/Ν.Μπιτζιλέκη/Ε.Συμεωνίδου-Καστανίδου, Δίκαιο των Ποινικών Κυρώσεων, 2008, σελ. 69-70) και μάλιστα σχολιάστηκαν εγκωμιαστικά, ως εκφερόμενες με τον "εμπεριστατωμένο και νηφάλιο λόγο" του (τότε) Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου (βλ. Στ.Παύλου, Και πάλι η [ανεπίτρεπτη] δήμευση οχημάτων στο προσκήνιο, ΠοινΔικ 2005,447-451).

Από τα προεκτεθέντα συνάγεται ότι η επιβολή δήμευσης θορυβογόνου αυτοκινήτου οχήματος ή μοτοσικλέτας, ως παρεπόμενη ποινή κατά του οδηγού-ιδιοκτήτη, ο οποίος τέλεσε αξιόποινη διατάραξη της κοινής ησυχίας με αυτό, έχει αποκλεισθεί σιωπηρά από το νομοθέτη, ο οποίος έχει προβλέψει αποκλειστικά άλλες παρεπόμενες ποινές και διοικητικά μέτρα (άρθρα 15 και 81 ΚΟΚ και ΚΥΑ 30870/1983), ενώ και η προβλεπόμενη στο άρθρο 10 Ν.4637/2019 ελαφριά ποινή (φυλάκιση έως πέντε μηνών ή χρηματική ποινή έως 150 ημερήσιες μονάδες) ανατρέπει τη συνταγματικά και νομοθετικά κατοχυρωμένη αρχή της αναλογικότητας σε περίπτωση επιβολής της ιδιαίτερα επαχθούς παρεπόμενης ποινής της δήμευσης του οχήματος.

Τέλος, επισημαίνουμε ότι, όταν ο υπερβολικός θόρυβος προκαλείται όχι με ενσωματωμένο στο όχημα ηχητικό σύστημα-συστατικό αυτού (πρβλ.

4

άρθρ. 953 ΑΚ) αλλά με φορητή συσκευή που συνιστά αυτεπείλη πράγμα, μεταφερόμενο με το όχημα (όπως φορητό ραδιόφωνο με μεγάλα ηχεία και δυνατότητα υψηλής έντασης ήχου, κόρνα χειρός κ.ά.), η επιβολή της παρεπόμενης ποινής της δήμευσης αυτού του αντικειμένου ως μέσου τέλεσης του ποινικού αδικήματος (instrumentum sceleris) θεωρείται απολύτως συμβατή με τη διάταξη του άρθρου 68 ΠΚ και εναρμονίζεται με την αρχή της αναλογικότητας.

Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου
Δημήτριος Παπαγεωργίου

ΚΟΙΝΟΠΟΙΕΙΤΑΙ:

- 1) Υπουργείο Δικαιοσύνης
- 2) Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη
- 3) κ.κ. Εισαγγελείς Εφετών της Χώρας και δι' αυτών στους κ.κ. Εισαγγελείς Πρωτοδικών της περιφέρειάς τους